

РЕШЕНИЕ

№ 18912

гр. София, 15.05.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 36 състав, в
публично заседание на 19.02.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Наташа Николова

при участието на секретаря Виктория Вълчанова, като разгледа дело номер **12214** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и сл. от Административно-процесуалния кодекс във връзка с чл. 10, ал. 6 от Закона за семейните помощи за деца (ЗСПД).
Образувано е по жалба А. М. Б., ЛНЧ [ЕГН], гражданка на С., действаща лично и като майка и законен представител на малолетните си деца К. К. Х., ЛНЧ [ЕГН] и Н. К. Х., ЛНЧ [ЕГН], чрез адв. К. С., срещу Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/12130/28.10.2025 г., издадена от и.д. Директор на Дирекция „Социално подпомагане“ – Красно село, с която е отказана еднократна месечна помощ за две деца.
Заповедта се оспорва като незаконосъобразна, издадена в нарушение на материалния закон и в несъответствие с целта на закона. Инвокират се съображения, че макар чл. 3, т. 5 от ЗСПД да съдържа ограничение, отнасящо се за семейства на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната и изисква международен договор, по който Република България да е страна, същото е в противоречие с нормите на Закона за убежището и бежанците (ЗУБ), който се явява специален по отношение на ЗСПД и урежда правата и задълженията на лицата, получили временна закрила. Оспорващата твърди наличието на противоречие между чл. 3, т. 5 от ЗСПД с разпоредбите на чл. 2 ЗСП и чл. 27 от Конвенцията за правата на детето, ратифицирана с решение на Великото народно събрание от 11.04.1991 г. Допълнително се излагат доводи, че нормата на чл. 3, т. 5 ЗСПД не е съобразена с разпоредбата на чл. 28, §1 от Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29.04.2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила, съгласно която държавите членки полагат грижи за получилите статут,

която им е предоставила статута, необходимото социално подпомагане, равностойно на предвиденото за гражданите на тази държава членка, и Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година. Прави се искане оспореният акт да бъде отменен. Претендират се разноски за адвокатско възнаграждение на основание чл. 38, ал. 2, вр. чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата (ЗА).

В хода на съдебното производство жалбоподателят, редовно призована, не се явява и не се представлява.

Ответникът - директор на Дирекция „Социално подпомагане“ – Красно село, редовно призован, не се явява и не се представлява.

Административен съд София-град, като обсъди доводите на страните и събраните по делото писмени доказателства, приема за установена следната фактическа обстановка:

Административното производство е образувано във връзка с подадено Заявление-декларация на 15.10.2025 г. от оспорващата за отпускане на еднократна помощ за ученици, записани в първи, втори, трети и четвърти клас по чл. 10а от ЗСПД. В заявлението е посочено, че А. М. Б. е родител на следните деца – К. К. Х., ЛНЧ [ЕГН] и Н. К. Х., ЛНЧ [ЕГН], които са записани в училище за обучение през учебната 2025/2026 г.

В графа „Мотиви при отказ“ на заявлението – декларация, подадено от оспорващата, е записано, че „На основание чл. 3, т. 5 от ЗСПД – членовете на семейството са граждани на държава, която няма сключена спогодба с Р.България“.

Със Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/12130/28.10.2025 г., и.д. Директорът на Дирекция „Социално подпомагане“ – Красно село е отказал отпускането на еднократна/месечна помощ за две деца, на основание чл. 10а, ал.1 – еднократна помощ за ученици, записани в първи, втори, трети и четвърти клас, защото жалбоподателят и децата ѝ не попадат в кръга от лица, посочени в чл. 3, т. 5 от ЗСПД – членовете на семейството са граждани на С. и няма сключена спогодба между България и С. за изплащане на семейни помощи за деца.

Административният акт е връчен на адресата му на 03.11.2025 г., видно от отбелязването върху самата заповед.

В хода на съдебното производство като доказателства са приети представените с жалбата, административната преписка и допълнително ангажираните от страните документи.

Въз основа на установеното от фактическа страна, съдът достига до следните правни изводи:

Жалбата е подадена от надлежна страна, адресат на оспорения индивидуален административен акт и при наличие на правен интерес от оспорването – жалбоподателят е заявител и пряко засегната като майка и законен представител от отказа на претендираното право на помощ за деца, ученици, записани в първи, втори, трети и четвърти клас. Жалбата е подадена на 14.11.2025 г. в Административен съд София-град, с което е спазен срокът по чл. 149, ал. 1 от АПК, което налага извод за нейната процесуална допустимост.

Разгледана по същество, жалбата е основателна по следните съображения:

При извършване на проверката по чл. 168, ал.1, вр. чл. 146 от АПК, съдът констатира, че обжалваната заповед е издадена от компетентен орган по чл. 10, ал. 4 от ЗСПД – и.д. директорът на Дирекция „Социално подпомагане“ – Красно село, в предвидената писмена форма и при спазване на задълженията за мотивиране по чл. 10, ал. 5 от ЗСПД и чл. 59, ал. 2 от АПК, поради което не страда от пороци, влечащи нейната нищожност. В производството не са допуснати и съществени процесуални нарушения, които да опорочават акта до степен, налагаща неговата отмяна.

Между страните не се формира спор от фактическа страна. Спорът е правен и се изразява в това налице ли са основания за отпускане на еднократна социална помощ по чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД за

децата К. К. Х., ЛНЧ [ЕГН] и Н. К. Х., ЛНЧ [ЕГН].

Според чл. 47, ал. 1 от Конституцията на Република България (КРБ), отглеждането на децата до пълнолетието им се подпомага от държавата. Освен това КРБ е прогласила и правото на гражданите на социално подпомагане (чл. 51, ал. 1). Съответно, съгласно чл. 26, ал. 2 от Конституцията чужденците, които пребивават в Република България имат всички права по нея с изключение на правата, за които КРБ и законите изискват българско гражданство.

С нормата на чл. 3 от ЗСПД законодателят е очертал кръга на лицата, които имат право на семейни помощи за деца, а именно: 1. бременните жени - български граждани; 2. семействата на българските граждани - за децата, които отглеждат в страната; 3. семействата, в които единият от родителите е български гражданин - за децата с българско гражданство, които отглеждат в страната; 4. семействата на роднини, близки или приемни семейства - за децата, настанени по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето; 5. бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна.

Съгласно разпоредбата на чл. 2, ал. 1 от Закона за чужденците в Република България (ЗЧРБ) чужденец по смисъла на този закон е всяко лице, което не е български гражданин. С подаването на молба за предоставяне на статут на бежанец или хуманитарен статут правното положение на чужденеца е на лице, търсещо международна закрила. Като лице, потърсило международна закрила и на основание чл. 29, ал. 1 от ЗУБ А. М. Б. е получила правото по време на производството: да остане на територията на Република България; да се движи в рамките на определената зона на територията на Република България; на подслон и храна; на социално подпомагане по реда и в размера, определени за българските граждани; на здравно осигуряване, достъпна медицинска помощ и безплатно ползване на медицинско обслужване при условията и по реда за българските граждани; на психологическа помощ; да получи регистрационна карта; на преводач или тълковник. Следователно, жалбоподателката, както и децата и, могат да се ползват от правата и задълженията на чужденец, за когото се провежда производство за предоставяне на международна закрила. А. М. Б. пребивава и отглежда децата си в Република България, разрешено им е да останат на територията на Република България, видно от издадената ѝ регистрационна карта за чужденец, в която е посочено и правното основание за пребиваване - чл. 29, ал. 1, т. 1 от Закона за убежището и бежанците. Разпоредбата на чл. 3, т. 5 ЗСПД не съдържа специални разпоредби относно приложимостта ѝ за чужденци, намиращи се в производство по предоставяне на международна закрила, но предвижда права за чужденци, ако това е уредно в международен договор или в друг закон. Именно по силата на друг закон - Законът за убежището и бежанците, по-конкретно на чл. 29, ал. 1, т. 4 от ЗУБ, жалбоподателката и като законен представител на малолетните и деца, има право на социално подпомагане – в случая на разглежданите семейни помощи за деца.

Отделно от това, даденото от ответника тълкуване на нормата на чл. 3, т. 5 ЗСПД /за липсата на международен договор за сътрудничество със Сирийската Арабска република/ не съответства и на разпоредбата на чл. 28, § 1 на Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29.04.2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила. Съгласно посочената разпоредба държавите членки полагат грижи получилият статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила да получават в държавата членка, която им е предоставила статута, необходимото социално подпомагане, равностойно на предвиденото за гражданите на тази

държава членка, и Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила.

В т. 45 от Преамбюла на Директива 2011/95/ЕС е посочено, че с цел да се избегнат социални трудности е уместно на лицата, на които е предоставена международна закрила, да се осигури адекватна социална помощ и средства за издръжка, без дискриминация в контекста на социалното подпомагане. По отношение на социалното подпомагане, условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила, следва да се определят от националното право. Възможността за ограничаване на това подпомагане до основните обезщетения трябва да се разбира в смисъл, че обхваща най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице, помощи в случай на заболяване или бременност и семейни помощи за деца, доколкото такива обезщетения се предоставят на гражданите съгласно националното право. Нормата на чл. 29, § 1 от Директива 2011/95/ЕС, предвижда, че по отношение на социалното подпомагане условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставена международна закрила, се определят съобразно националното право, като съгласно §2 на разпоредбата възможността за ограничаване на това подпомагане до основните обезщетения трябва да се разбира в смисъл, че обхваща най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице. В този смисъл предоставянето на семейните помощи за деца следва да се разглежда именно като средство за осигуряване на гарантиран минимален доход и като едно от основните обезщетения. България като държава членка е обвързана по отношение на резултата, който трябва да бъде постигнат с посочения акт, а именно получаване на необходимото социално подпомагане, което да е равностойно на предвиденото за гражданите на държавата членка.

В този смисъл националната правна уредба относно възможността за предоставяне на помощи за деца на чужденци, пребиваващи и отглеждащи децата си на територията на Република България в производство по предоставяне на международна закрила следва да се тълкува в съответствие с общностното право.

Тези съображения обосновават крайния извод на съда за незаконосъобразност на оспорения административен акт, поради което обжалваната заповед следва да бъде отменена. На основание чл. 173, ал. 2 от АПК, делото следва да бъде изпратено като преписка на административния орган за ново произнасяне по заявление-декларация с вх. № ЗСПД/Д-С-КС/12130/15.10.2025 г., подадено от А. М. Б., ЛНЧ [ЕГН] при съблюдаване на дадените с настоящото решение указания по тълкуването и прилагането на закона.

При този изход на спора, предвид представения по делото договор за правна защита и съдействие, според който процесуалното представителство се осъществява безплатно на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата, на адв. К. С. следва да бъде присъдено адвокатско възнаграждение в размер на 511,29 евро, равняващи се на 1000 лв. съгласно чл. 8, ал. 3 от Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2, предл. второ и чл.173, ал.2 от АПК, Административен съд София – град, III отделение, 36-ти състав

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯ по жалба на А. М. Б., ЛНЧ [ЕГН], гражданка на С., действаща лично и като майка и

законен представител на малолетните си деца К. К. Х., ЛНЧ [ЕГН] и Н. К. Х., ЛНЧ [ЕГН], Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/12130/28.10.2025 г., издадена от и.д. Директор на Дирекция „Социално подпомагане“ – Красно село, с която е отказана еднократна месечна помощ за две деца.

ВРЪЩА преписката на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – Красно село за ново произнасяне в съответствие с дадените указания за тълкуване и прилагане на закона.

ОСЪЖДА Агенцията за социално подпомагане, със седалище: [населено място], [улица], да заплати на адв. К. Л. С., личен № [ЕГН], Софийска адвокатска колегия, разноски по делото в размер на 511,29 (петстотин и единадесет евро и 29 евроцента) евро, с легова равностойност 1000,00 (хиляда) лева.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване на основание чл. 10, ал. 6, изр. второ от Закона за семейни помощи за деца.

СЪДИЯ: